αιτιολογημένη γνώμη εντός της προθεσμίας που του τάσσει η Επιτροπή. Σε περίπτωση που το κράτος στο οποίο απευθύνεται μία αιτιολογημένη γνώμη έχει αναλάβει, με την απάντησή του, την υποχρέωση να άρει την παράβαση που του προσάπτεται, εναπόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει ότι, παρά τις αναληφθείσες δεσμεύσεις, η παράβαση εξακολούθησε και μετά την παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας. Εάν αυτό δεν αποδειχθεί, η προσφυγή είναι αβάσιμη.

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠ' ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
στην υπόθεση 298/86 *

I — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

1. *Νομικό πλαίσιο*

1.1. *Κοινοτικό πλαίσιο*

Η οδηγία 72/464 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1972, περί των φόρων, πλην των φόρων κύκλου εργασιών, οι οποίοι επιβαρύνουν την κατανάλωση των επεξεργασμένων καπνών (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 35) (στο εξής: η οδηγία), αναφέρει στην πρώτη αιτιολογική της σκέψη ότι σκοπός της Συνθήκης είναι η δημιουργία μιας οικονομικής ενώσεως εντός της οποίας θα υπάρχει υγιής ανταγωνισμός και της οποίας τα χαρακτηριστικά θα είναι ανάλογα με εκείνα μιας εσωτερικής αγοράς και ότι, όσον αφορά τον τομέα των επεξεργασμένων καπνών, η πραγματοποίηση του σκοπού αυτού προϋποθέτει ότι η επιβολή, στα κράτη μέλη, φόρων που επιβαρύνουν την κατανάλωση των προϊόντων του τομέα αυτού δεν νοθεύει τους όρους ανταγωνισμού και δεν εμποδίζει την ελεύθερη κυκλοφορία τους εντός της Κοινότητος.

Με τη θέσπιση των διατάξεων της οδηγίας, το Συμβούλιο έθεσε τις γενικές αρχές της εναρμονίσεως, σε περισσότερα στάδια, της διαρθρώσεως του ειδικού φόρου καταναλώσεως, τον οποίο τα κράτη μέλη επιβάλλουν στα επεξεργασμένα καπνά, καθώς και τα ειδικά κριτήρια, τα εφαρμοστέα κατά τη διάρκεια του πρώτου στάδιου της εναρμονίσεως. Ειδικά το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπεται ότι « σε κάθε κράτος μέλος τα εθνικά και τα εισαγόμενα τσιγάρα υποβάλλονται σε έναν αναλογικό φόρο καπνού, υπολογιζόμενο επί της μεγίστης τιμής λιανικής πωλήσεως, συμπεριλαμβανομένων των δασμών, καθώς επίσης και σε έναν πάγιο φόρο καπνού, υπολογιζόμενο ανά μονάδα προϊόντος ». Κατά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, ο συντελεστής του αναλογικού φόρου και το ποσό του παγίου φόρου πρέπει να είναι οι αυτοί για όλα τα τσιγάρα.

Το άρθρο 5 της οδηγίας έχει ως εξής:

« 1. Οι καπνοβιομήχανοι και οι εισαγωγείς καθορίζουν ελεύθερα τις ανώτατες τιμές λιανικής πωλήσεως καθε προϊόντος τους. Η διάταξη αυτή δεν δύναται, πάντως, να παρεμπο-

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

δίσει την εφαρμογή των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά τον έλεγχο του επιπέδου των τιμών ή την τήρηση των επιβαλλομένων τιμών.

2. Εντούτοις, προκειμένου να διευκολυνθεί η είσπραξη του ειδικού φόρου καταναλώσεως, τα κράτη μέλη δύνανται να καθορίσουν μία κλίμακα τιμών λιανικής πωλήσεως ανά ομάδα επεξεργασμένων καπνών, υπό τον όρο ότι κάθε κλίμακα θα είναι αρκετά εκτεταμένη και διαφοροποιημένη, ώστε να ανταποκρίνεται πραγματικά στην ποικιλία των κοινοτικών προϊόντων. Κάθε κλίμακα ισχύει για όλα τα προϊόντα που ανήκουν στην ομάδα επεξεργασμένων καπνών την οποία αφορά χωρίς διάκριση βασιζομένη στην ποιότητα, την εμφάνιση, την καταγωγή των προϊόντων ή των επιχειρήσεων ή οποιοδήποτε άλλο κριτήριο. »

1.2. *Εθνικό πλαίσιο*

Για την είσπραξη του ειδικού φόρου καταναλώσεως και του ΦΠΑ, το Βασίλειο του Βελγίου, όπως και ορισμένα άλλα κράτη μέλη, χρησιμοποιεί το σύστημα των φορολογικών επισημάτων. Ο καπνοβιομήχανος ή ο εισαγωγέας καταβάλλει τους δύο αυτούς φόρους αγοράζοντας από τη φορολογική αρχή επισήματα, τα οποία πρέπει να επικολλώνται στα προϊόντα που θεωρούνται ως επεξεργασμένα καπνά. Στα επισήματα αναγράφεται η τιμή λιανικής πωλήσεως· ποικίλλουν ανάλογα με το αν πρόκειται να επικολληθούν σε πούρα, σε σιγαρίλλος, σε τσιγάρα ή σε καπνό καπνίσματος. Για τη διευκόλυνση της εισπράξεως των εν λόγω φόρων, προβλέπεται μια κλίμακα τιμών λιανικής πωλήσεως και, κατά συνέπεια, μια κλίμακα φορολογικών επισημάτων για κάθε κατηγορία προϊόντων. Η κάθε κλίμακα ισχύει για όλα τα προϊόντα που ανήκουν στην ομάδα επεξεργασμένων καπνών την οποία αφορά, χωρίς διάκριση βασιζόμενη στην ποιότητα, την εμφάνιση, την καταγωγή των προϊόντων ή οποιοδήποτε άλλο κριτήριο. Τα εν λόγω προϊόντα δεν επιτρέπεται να πωλούνται λιανικώς χωρίς να φέρουν το οικείο φορολογικό επίσημα.

Η είσπραξη του ειδικού φόρου καταναλώσεως διέπεται από έναν κανονισμό (règlement), παράρτημα της υπουργικής αποφάσεως της 22ας Ιανουαρίου 1948, η οποία ρυθμίζει τα της εισπράξεως του ειδικού φόρου καταναλώσεως επί των επεξεργασμένων καπνών (*Moniteur belge* της 18.2.1948). Στον κανονισμό αυτό έχει προσαρτηθεί ο « Πίνακας των φορολογικών επισημάτων για τα καπνά », ο οποίος στην πραγματικότητα αποτελεί την κλίμακα τιμών λιανικής πωλήσεως. Στο άρθρο 7 του εν λόγω κανονισμού προβλέπεται ότι:

« Ο ειδικός φόρος καταναλώσεως υπολογίζεται με βάση την τιμή λιανικής πωλήσεως, η οποία περιλαμβάνει την τιμή αγοράς των προϊόντων και της συσκευασίας τους — τόσο της εσωτερικής όσο και της εξωτερικής — αυξημένης όχι μόνο κατά το ποσό των επιβαρύνσεων (δασμοί, ειδικός φόρος καταναλώσεως, φόρος μεταβιβάσεως, κλπ.) αλλά και των εξόδων, προμηθειών, κλπ., που συνήθως βαρύνουν το εμπόρευμα στο λιανικό εμπόριο. »

Στο άρθρο 12 ορίζεται ότι:

« Όσον αφορά τα καπνά που διατίθενται σε λιανοπωλητές οι οποίοι εκθέτουν προς πώληση το εμπόρευμά τους σε χώρο όπου έχει πρόσβαση το κοινό, οι ενδιαφερόμενοι καθορίζουν οι ίδιοι, επιλέγοντας την τιμή λιανικής πωλήσεως, σε ποια κατηγορία πρέπει να καταταγούν τα προϊόντα τους.

Τίποτε δεν εμποδίζει, συνεπώς, τους ενδιαφερομένους να επικολλούν φορολογικά επισήματα αντιστοιχούντα σε τιμή πωλήσεως υψηλότερη της πραγματικής αξίας των προϊόντων. Εφόσον, όμως, επιτεθούν τα επισήματα, τα οικεία προϊόντα πρέπει υποχρεωτικά να πωληθούν στον καταναλωτή στην αναγραφόμενη σ' αυτά τιμή, εκτός αν πρόκειται για επισήματα που φέρουν την ένδειξη " ελεύθερη τιμή ". »

Τέλος, το άρθρο 15 ορίζει ότι:

« Τα επισήματα τίθενται από τις αρχές του Βελγίου ή του Λουξεμβούργου, ανάλογα με την περίπτωση, στη διάθεση των καπνοβιομηχάνων και των εισαγωγέων έναντι καταβολής του αντιστοίχου φόρου. »

Η τιμή λιανικής πωλήσεως την οποία επιθέτουν οι καπνοβιομήχανοι και προκειμένου για εισαγόμενα προϊόντα, οι εισαγωγείς σε καθένα από τα προϊόντα τους επικολλώντας σ' αυτά φορολογικά επισήματα συνιστά ανώτατη τιμή. Η απαγόρευση πωλήσεως σε τιμή υψηλότερη της αναγραφομένης στο φορολογικό επίσημα σκοπό έχει να εμποδίσει την επικόλληση χαμηλής τιμής λιανικής πωλήσεως σε προϊόντα τα οποία στην πραγματικότητα ανήκουν σε κατηγορίες ακριβών προϊόντων, ώστε να αποφεύγεται η φοροαποφυγή.

Τα της επιβολής ΦΠΑ επί των επεξεργασμένων καπνών ρυθμίζονται από το άρθρο 58 του νόμου περί ΦΠΑ, της 3ης Ιουλίου 1969. Το πρώτο εδάφιο του εν λόγω άρθρου έχει ως εξής:

« Όσον αφορά τα επεξεργασμένα καπνά τα οποία εισάγονται ή παράγονται εντός της χώρας, ο φόρος εισπράττεται σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες, δυνάμει των νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων που αφορούν το φορολογικό καθεστώς των καπνών, απαιτείται καταβολή του ειδικού φόρου καταναλώσεως. Ο φόρος υπολογίζεται με βάση την τιμή που αναγράφεται στο φορολογικό επίσημα, η οποία και πρέπει να είναι η υποχρεωτική τιμή πωλήσεως στον καταναλωτή ή, αν δεν προβλέπεται καμία τιμή, με βάση το ποσό που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του ειδικού φόρου καταναλώσεως. »

2. *Ιστορικό της διαφοράς*

Η διαφορά γεννήθηκε όταν η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, κατά την ερμηνεία που έδινε στην εθνική νομοθεσία, η βελγική φορολογική αρχή είχε το δικαίωμα να καθορίζει η ίδια ενιαία τιμή λιανικής πωλήσεως ανά προϊόν της αυτής κατηγορίας και με το ίδιο εμπορικό σήμα. Η ενιαία αυτή τιμή, με βάση την οποία υπολογίζεται ο ΦΠΑ και ο ειδικός φόρος καταναλώσεως, ήταν η ανώτατη τιμή μεταξύ εκείνων που δήλωναν οι παρασκευαστές ή οι εισαγωγείς του οικείου προϊόντος. Αυτό σημαίνει, ιδίως, ότι ένας εισαγωγέας ο οποίος θα ήθελε να καθορίσει τιμή λιανικής πωλήσεως χαμηλότερη από τους ανταγωνιστές του θα είχε τουλάχιστον την υποχρέωση να καταβάλει τον ειδικό φόρο καταναλώσεως και τον ΦΠΑ με βάση την — υψηλότερη — ενιαία τιμή.

Με έγγραφα της 24ης Οκτωβρίου 1978 και της 27ης Φεβρουαρίου 1979, η Επιτροπή κατέστησε γνωστό στη βελγική κυβέρνηση ότι, κατά τη γνώμη της, ο καθορισμός μιας τέτοιας ενιαίας τιμής δεν ήταν καθόλου απαραίτητος για την είσπραξη των φόρων και ότι η πρακτική αυτή ήταν αντίθετη προς την πρώτη παράγραφο του άρθρου 5 της οδηγίας, κατά την οποία η ανώτατη τιμή λιανικής πωλήσεως πρέπει να καθορίζεται ελεύθερα για κάθε προϊόν από τους καπνοβιομηχάνους και τους εισαγωγείς.

Απαντώντας στο έγγραφο αυτό, η βελγική κυβέρνηση δήλωσε ότι ερμηνεύει κατά διαφορετικό τρόπο την προαναφερθείσα διάταξη: θεωρεί ότι, αφενός, παρέχει στα κράτη μέλη το δικαίωμα να καθορίζουν υποχρεωτικές τιμές για τα επεξεργασμένα καπνά και, αφετέρου, οι εισαγωγείς δεν μπορούν να δηλώνουν τιμές λιανικής πωλήσεως χωρίς να έχει προηγηθεί σχετική συμφωνία με τον αλλοδαπό παραγωγό· πράγματι, ο όρος « καπνοβιομήχανος », όπως εμφανίζεται στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 5 της οδηγίας, αναφέρεται όχι μόνο στους « ημεδαπούς » αλλά και στους « αλλοδαπούς καπνοβιομηχάνους ».

Αφού αμφισβήτησε την ορθότητα της απόψεως αυτής με έγγραφο της 19ης Φεβρουαρίου 1980,

η Επιτροπή, στις 18 Απριλίου 1984, απηύθυνε στη βελγική κυβέρνηση έγγραφο με το οποίο την κάλεσε, σύμφωνα με το άρθρο 169 της Συνθήκης, να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της εντός προθεσμίας ενός μήνα. Στο έγγραφο αυτό της οχλήσεως δεν δόθηκε απάντηση, οπότε η Επιτροπή διατύπωσε, στις 5 Δεκεμβρίου 1984, αιτιολογημένη γνώμη κατά το άρθρο 169 της Συνθήκης, καλώντας συγχρόνως τη βελγική κυβέρνηση να συμμορφωθεί προς το περιεχόμενό της εντός προθεσμίας ενός μήνα. Με την εν λόγω αιτιολογημένη γνώμη, η Επιτροπή παρατήρησε, πρώτον, ότι οι καπνοβιομήχανοι και οι εισαγωγείς πρέπει να έχουν το δικαίωμα να καθορίζουν οι ίδιοι τις τιμές λιανικής πωλήσεως· το δικαίωμα αυτό πρέπει να μπορεί να ασκείται ελεύθερα, όχι μόνον όταν τα επεξεργασμένα καπνά διατίθενται για πρώτη φορά στην αγορά, αλλά και όταν οι καπνοβιομήχανοι ή οι εισαγωγείς κρίνουν ότι πρέπει να τροποποιήσουν τις τιμές των οικείων προϊόντων. Δεύτερον, η Επιτροπή εξήγησε ότι ο όρος « καπνοβιομήχανος » στο πλαίσιο της οδηγίας δεν μπορεί παρά να αναφέρεται στους « ημεδαπούς καπνοβιομηχάνους » οι οποίοι, μαζί με τους ημεδαπούς εισαγωγείς, είναι οι μόνοι υπεύθυνοι για την καταβολή των φόρων έναντι των εθνικών φορολογικών αρχών. Για τους λόγους αυτούς, το σύστημα των υποχρεωτικών τιμών, όπως εφαρμόζεται από τις βελγικές αρχές δυνάμει της νομοθεσίας περί του ειδικού φόρου καταναλώσεως και του άρθρου 58 του νόμου περί ΦΠΑ, είναι, κατά την Επιτροπή, αντίθετο προς το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας. Επιπλέον, το προαναφερθέν άρθρο 58 του νόμου περί ΦΠΑ είναι αντίθετο προς το άρθρο 30 της Συνθήκης. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή επικαλέστηκε, ιδίως, το γεγονός ότι οι πραγματοποιούντες παράλληλες εισαγωγές δεν έχουν τη δυνατότητα να διεισδύσουν περισσότερο στη βελγική αγορά, προτείνοντας τιμή χαμηλότερη εκείνης που επιβάλλεται από τον καπνοβιομήχανο και προσλαμβάνει δεσμευτική ισχύ εγκρινόμενη από το κράτος.

Η βελγική κυβέρνηση απάντησε στην αιτιολογημένη γνώμη με έγγραφο της 13ης Δεκεμβρίου 1984. Αναγνώρισε ότι το βελγικό φορολογικό σύστημα βαίνει πέραν της οδηγίας, υπό την έννοια ότι ανάγει την τιμή που καθορίζεται από τον καπνοπαραγωγό ή τον εισαγωγέα σε ανώτατη καθώς και κατώτατη υποχρεωτική τιμή. Ωστόσο, το βελγικό φορολογικό σύστημα παρέχει στον καπνοβιομήχανο ή τον εισαγωγέα την ευχέρεια να καθορίζει τιμή λιανικής πωλήσεως χαμηλότερη από την αντίστοιχη τιμή των ανταγωνιστικών προϊόντων του αυτού είδους, της αυτής ποιότητος και με τα ίδια χαρακτηριστικά. Επομένως, η αιτίαση που διατύπωσε η Επιτροπή δεν μπορεί παρά να αφορά μόνο τους συναλλασσομένους που εισέρχονται στη διαδικασία διαθέσεως των προϊόντων μετά από τον καπνοβιομήχανο και τον εισαγωγέα. Σ' αυτούς, όμως, η οδηγία δεν αναγνωρίζει κανένα δικαίωμα όσον αφορά τον καθορισμό της τιμής.

Περαιτέρω, η βελγική κυβέρνηση δήλωσε ότι δεχόταν την άποψη της Επιτροπής, κατά την οποία ο όρος « καπνοβιομήχανος » στο πλαίσιο της οδηγίας αναφέρεται στους ημεδαπούς καπνοβιομηχάνους. Η αντίθετη άποψη την οποία είχε εκφράσει παλαιότερα διαμορφώθηκε λόγω του ότι ήταν απίθανο, από εμπορικής απόψεως, να συμβεί, για το ίδιο εισαγόμενο προϊόν το οποίο εμπορευόταν ήδη στο Βέλγιο ένας εισαγωγέας « Α », ένας άλλος εισαγωγέας « Β » να επιτύχει από τον καπνοβιομήχανο ευνοϊκότερους όρους ως προς την τιμή. Ωστόσο, η κυβέρνηση δήλωσε ότι ήταν διατεθειμένη να επιτρέψει στους πραγματοποιούντες παράλληλες εισαγωγές να καθορίζουν, για τα προϊόντα που εισάγουν, τιμές λιανικής πωλήσεως χαμηλότερες από αυτές των ανταγωνιστών τους και να δεχθεί, με τον τρόπο αυτό, την ύπαρξη, εντός της βελγικής αγοράς, διαφορετικών ανωτάτων τιμών για πανομοιότυπα προϊόντα που εισάγονται από διαφορετικούς εισαγωγείς. Περαιτέρω, θέλοντας να εγγυηθεί στους καπνοβιομηχάνους και τους εισαγωγείς μεγαλύτερη ελευθερία ως προς τον καθορισμό των τιμών, δήλωσε ότι δεν θα είχε αντίρρηση να δεχτεί τις αιτήσεις περί διευρύνσεως — ιδίως προς τα κάτω — του φάσματος των φορολογικών επισημάτων.

Κρίνοντας ότι η απάντηση της βελγικής κυβερνήσεως στην αιτιολογημένη γνώμη δεν ήταν πειστική, η Επιτροπή άσκησε την παρούσα προσφυγή.

3. *Διαδικασία*

Το δικόγραφο της προσφυγής της Επιτροπής πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 28 Νοεμβρίου 1986.

Η έγγραφη διαδικασία διεξήχθη κανονικά.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

Ωστόσο, το Δικαστήριο, με έγγραφο της 23ης Οκτωβρίου 1987, κάλεσε την Επιτροπή να απαντήσει εγγράφως σε ορισμένες ερωτήσεις προκειμένου να διευκρινίσει το αντικείμενο της προσφυγής της, πράγμα που η Επιτροπή έπραξε εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

II — Αιτήματα των διαδίκων

Η Επιτροπή, *προσφεύγουσα,* ζητεί από το Δικαστήριο:

1) να αναγνωρίσει ότι το Βασίλειο του Βελγίου, καθορίζοντας τις τιμές λιανικής πωλήσεως ορισμένων κατηγοριών επεξεργασμένων καπνών σε επίπεδο διαφορετικό από εκείνο που καθόρισαν ελεύθερα οι καπνοβιομήχανοι και οι εισαγωγείς, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη περί Ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος και ιδίως από το άρθρο 30, καθώς και τις διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 72/464/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1972, περί των φόρων, πλην των φόρων κύκλου εργασιών, οι οποίοι επιβαρύνουν την κατανάλωση των επεξεργασμένων καπνών·

2) να καταδικάσει το καθού στα δικαστικά έξοδα.

Η κυβέρνηση του Βασιλείου του Βελγίου, *καθού,* ζητεί από το Δικαστήριο να κρίνει απαράδεκτη την προσφυγή της Επιτροπής και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμη.

III — Αιτιάσεις της Επιτροπής

Απαντώντας στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι θεωρεί ότι συνιστά παράβαση του κοινοτικού δικαίου:

1) το γεγονός ότι οι βελγικές αρχές δεν επιτρέπουν στους καπνοβιομηχάνους και τους εισαγωγείς επεξεργασμένων καπνών να καθορίζουν ελεύθερα τις ανώτατες τιμές λιανικής πωλήσεως καθενός από τα προϊόντα τους.

Η αιτίαση αυτή αφορά:

α) την άρνηση των βελγικών αρχών να εφοδιάζουν τους πραγματοποιούντες παράλληλες εισαγωγές με φορολογικά επισήματα αντιστοιχούντα σε τιμές λιανικής πωλήσεως χαμηλότερες από εκείνη που καθορίζεται από τον αποκλειστικό εισαγωγέα του προϊόντος για το οποίο πρόκειται·

β) την άρνηση των βελγικών αρχών να παραδίδουν φορολογικά επισήματα

αντιστοιχούντα σε τιμές λιανικής πωλήσεως υψηλότερες από αυτήν που καθορίζεται όταν τίθεται για πρώτη φορά σε κυκλοφορία στην αγορά το προϊόν, όταν ένας εισαγωγέας ή καπνοβιομήχανος επιθυμεί να αυξήσει την τιμή των προϊόντων του· και

γ) την άρνηση των βελγικών αρχών να παραδίδουν φορολογικά επισήματα αντιστοιχούντα σε τιμές λιανικής πωλήσεως χαμηλότερες από εκείνες που προβλέπονται στον « Πίνακα των φορολογικών επισημάτων για τα καπνά ».

2) το γεγονός ότι η εθνική νομοθεσία περί συστήματος τιμών λιανικής πωλήσεως των επεξεργασμένων καπνών δεν καθιστά γνωστό στους ενδιαφερομένους ότι η οδηγία 72/464 του Συμβουλίου και ιδίως το άρθρο 5, παράγραφος 1, παρέχει στους ημεδαπούς καπνοβιομηχάνους και στους εισαγωγείς το δικαίωμα να καθορίζουν τις ανώτατες τιμές λιανικής πωλήσεως καθενός από τα προϊόντα επεξεργασμένου καπνού που εμπορεύονται· η εν λόγω νομοθεσία πρέπει να προσαρμοστεί αναλόγως.

IV — Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

1. *Ο καθορισμός των τιμών λιανικής πωλήσεως*

Όσον αφορά την άρνηση εφοδιασμού των πραγματοποιούντων παράλληλες εισαγωγές φορολογικών επισημάτων αντιστοιχούντων σε τιμές λιανικής πωλήσεως χαμηλότερες εκείνων που καθορίζονται από τον αποκλειστικό εισαγωγέα του προϊόντος για το οποίο πρόκειται, η *Επιτροπή* παρατηρεί ότι η πρακτική αυτή εμποδίζει τον διενεργούντα παράλληλες εισαγωγές να ζητήσει και να επιτύχει να του επιτραπεί να καθορίσει τιμή χαμηλότερη από αυτήν που έχει επιβληθεί από τον καπνοβιομήχανο και προσλάβει δεσμευτική ισχύ κατόπιν εγκρίσεως του κράτους και, έτσι, να αυξήσει τις δυνατότητές του όσον αφορά τις εισαγωγές και τη διείσδυσή του στη βελγική αγορά. Κατά συνέπεια, το υπό κρίση φορολογικό σύστημα είναι, κατά την Επιτροπή, αντίθετο προς το άρθρο 30 της Συνθήκης. Σχετικά επικαλείται ιδίως τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 24ης Ιανουαρίου 1978 (Van Tiggele, 82/77, Rec. σ. 25), της 16ης Νοεμβρίου 1977 (Inno κατά ATAB, 13/77, Rec. σ. 2115) και της 15ης Απριλίου 1984 (Van de Haar και Kaveka de Meern, 177 και 178/82, Συλλογή 1984, σ. 1797).

Όσον αφορά δε την άρνηση παραδόσεως φορολογικών επισημάτων αντιστοιχούντων σε τιμές υψηλότερες από εκείνες που καθορίζονται όταν το οικείο προϊόν τίθεται για πρώτη φορά σε κυκλοφορία στην αγορά ή σε τιμές χαμηλότερες εκείνων που προβλέπονται στον « Πίνακα των φορολογικώνν επισημάτων για τα καπνά », η Επιτροπή παρατηρεί ότι τέτοιες πρακτικές δεν συμβιβάζονται προς το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας, το οποίο παρέχει στους καπνοβιομηχάνους και τους εισαγωγείς την ευχέρεια να καθορίζουν οι ίδιοι τις τιμές λιανικής πωλήσεως των επεξεργασμένων καπνών. Η άρνηση των αρχών να εγκρίνουν τιμή χαμηλότερη από τις προβλεπόμενες στην κλίμακα των φορολογικών επισημάτων εμποδίζει κυρίως τους καπνοβιομηχάνους και τους εισαγωγείς, ιδιαίτερα δε εκείνους που θα ήθελαν να θέσουν σε κυκλοφορία ένα νέο προϊόν σε τιμή χαμηλότερη από την ισχύουσα για προϊόντα που έχουν ήδη καθιερωθεί στη βελγική αγορά, να προσφέρουν στον καταναλωτή το πλεονέκτημα μιας ανταγωνιστικότερης τιμής. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στην πρόσφατη καταγγελία ενός εισαγωγέα ο οποίος ήθελε να εισαγάγει τσιγάρα από τις Κάτω Χώρες.

Η *βελγική κυβέρνηση* παρατηρεί, καταρχάς, ότι οι προαναφερθείσες υπό 1, α και β αιτιάσεις της Επιτροπής έχουν καταστεί άνευ αντικειμένου. Με την απάντησή της στην αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής, δήλωσε ρητά ότι η βελγική διοίκηση ήταν διατεθειμένη να επιτρέψει στους εισαγωγείς να καθορίζουν τιμές λιανικής πωλήσεως χαμηλότερες από αυτές των ανταγωνιστών τους· επομένως, θα ήταν απόλυτα αποδεκτή η ύπαρξη, εντός της βελγικής αγοράς, διαφορετικών τιμών λιανικής πωλήσεως για πανομοιότυπα προϊόντα. Όσον αφορά δε την τροποποίηση των τιμών μετά τη

θέση σε κυκλοφορία για πρώτη φορά ενός προϊόντος στην αγορά, η κυβέρνηση κατέστησε επίσης γνωστό στην Επιτροπή ότι τόσο ο εισαγωγέας όσο και ο καπνοβιομήχανος είχαν τη δυνατότητα να μεταβάλλουν, τόσο προς τα άνω όσο και προς τα κάτω, την τιμή ενός προϊόντος που καθορίστηκε όταν αυτό τέθηκε σε κυκλοφορία για πρώτη φορά στην αγορά.

Η βελγική κυβέρνηση παρατηρεί, στη συνέχεια, ότι η προαναφερθείσα υπό 1, στοιχείο γ), αιτίαση της Επιτροπής σχετικά με την παράδοση φορολογικών επισημάτων αντιστοιχούντων σε τιμές χαμηλότερες των προβλεπομένων στον « Πίνακα των φορολογικών επισημάτων » βρίσκεται εκτός του πλαισίου τόσο της προσφυγής όσο και της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας. Η κυβέρνηση αναγνωρίζει μεν ότι το φάσμα των τιμών μεταξύ των οποίων μπορεί να επιλέξει ο καπνοβιομήχανος ή ο εισαγωγέας καθορίζεται από την κλίμακα των φορολογικών επισημάτων, θεωρεί όμως ότι, αν η Επιτροπή ήθελε να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της κλίμακας αυτής, θα έπρεπε να το κάνει στο πλαίσιο νέας δίκης.

Ωστόσο, η κυβέρνηση παρατηρεί ότι η βελγική κλίμακα των φορολογικών επισημάτων έχει περιεχόμενο αρκετά ευρύ και ποικίλο, οπότε καθίσταται δυνατή η λειτουργία υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ καπνοβιομηχάνων και εισαγωγέων και ότι ανταποκρίνεται καθ' όλα στις διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας. Η εν λόγω κλίμακα, όπως και κάθε άλλη, περιλαμβάνει κατ' ανάγκη μία ζώνη χαμηλοτέρων τιμών, σκοπός της οποίας, στο πλαίσιο ενός συστήματος φορολογήσεως σχεδόν αποκλειστικά κατ' αξίαν, όπως αυτό που εφαρμόζεται στο Βέλγιο, είναι να εξασφαλίζει τη διατήρηση των φορολογικών εσόδων σε ορισμένο επίπεδο. Ο δημοσιονομικός αυτός σκοπός θα μπορούσε να επιτευχθεί εξίσου με κατάλληλη αύξηση της φορολογίας αντί της διατηρήσεως σε ισχύ κατωτάτων τιμών λιανικής πωλήσεως. Κατά την άποψη, ωστόσο, της κυβερνήσεως, ένα τέτοιο μέτρο θα προσέκρουε σε εμπόδια, αφού θα συνεπαγόταν επίταση των διαφορών ως προς τις τιμές και θα δημιουργούσε, έτσι, μία κατάσταση όπου τα προϊόντα καλύτερης ποιότητας θα βρίσκονταν, από ένα ορισμένο όριο τιμών και μετά, σε δυσμενέστερη θέση σε σχέση με τα προϊόντα μέτριας ποιότητας. Τέλος, η βελγική κυβέρνηση παρατηρεί ότι η πρόσφατη καταγγελία ενός εισαγωγέα στην οποία αναφέρθηκε η Επιτροπή αφορά μια εξαιρετική περίπτωση· ο εν λόγω εισαγωγέας ζήτησε φορολογικά επισήματα, αντιστοιχούντα σε τιμή κατά πολύ χαμηλότερη της κατωτάτης ζώνης τιμών της κλίμακας.

2. *Προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας*

Όσον αφορά την αιτίασή της σχετικά με την προσαρμογή της επίδικης ρυθμίσεως, η *Επιτροπή* διευκρίνισε ότι, κατά τη γνώμη της, το Βέλγιο έχει υποχρέωση να προβεί στη δημοσίευση νομοθετήματος που θα θέσει στη διάθεση του κοινού και της Επιτροπής, από το οποίο θα πρέπει να προκύπτει το περιεχόμενο των δικαιωμάτων των διοικουμένων ενόψει της Συνθήκης και της οδηγίας. Το εν λόγω μέτρο είναι, κατά την Επιτροπή, απαραίτητο προκειμένου να πληροφορηθούν οι ενδιαφερόμενοι το ακριβές περιεχόμενο των νομοθετικών διατάξεων των σχετικών με τον καθορισμό των τιμών λιανικής πωλήσεως για τα επεξεργασμένα καπνά, αλλά και να διαπιστωθεί κατά πόσο αυτές τηρούνται από τη διοίκηση. Κατά την άποψη της Επιτροπής, οι ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις αφήνουν τους ενδιαφερομένους σε κατάσταση αβεβαιότητας όσον αφορά τις δυνατότητές τους να επικαλούνται το κοινοτικό δίκαιο. Από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η διατήρηση της ασάφειας των νομοθετικώνν διατάξεων συνιστά μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που επιβάλλει η Συνθήκη. Επ' αυτού η Επιτροπή επικαλείται ιδίως τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Οκτωβρίου 1986 (Επιτροπή κατά Ιταλίας, 168/85, Συλλογή 1986, σ. 2945) και της 15ης Δεκεμβρίου 1982 (Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, 160/82, Συλλογή 1982, σ. 4637).

Η *βελγική κυβέρνηση* παρατήρησε πρώτον, ότι η αιτίαση περί μη τηρήσεως της υποχρεώσεως ενημερώσεως ως προς το περιεχόμενο της βελγικής ρυθμίσεως συνιστά νέα αιτίαση, για την οποία δεν έγινε λόγος κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και η οποία δεν έχει περιληφθεί στο αιτητικό της προσφυγής. Κατά συνέπεια, η εν λόγω αιτίαση είναι απαράδεκτη. Δεύτερον, η κυβέρνηση επισημαίνει ότι η Επιτροπή δεν παρέσχε καμία διευκρίνιση σχετικά με το περιεχόμενο των πληροφοριών των οποίων ζητεί τη δημοσίευση ούτε αναφέρει κατά τι η ισχύουσα ρύθμιση μπορεί να οδηγήσει τους συναλλασσομένους σε εσφαλμένες ενέργειες.

T. Koopmans
εισηγητής δικαστής